

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

Lietuvos Respublikos
užsienio reikalų ministerijai
J. Tumo-Vaižganto g. 2
01511 Vilnius

VALSTYBINIO AUDITO IŠVADA

2012 m. liepos 16 d. Nr. 9-44
Vilnius

Mes atlikome Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos 2011 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams per 2011 metus auditą.

Vadovybės atsakomybė

Užsienio reikalų ministras arba jo įgaliotas administracijos vadovas yra atsakingas už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą, už valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams bei efektyvią vidaus kontrolę.

Auditoriaus atsakomybė

Mūsų pareiga, remiantis atliktu auditu, pareikšti nuomonę dėl Užsienio reikalų ministerijos konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių bei dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams.

Auditą atlikome pagal Valstybinio audito reikalavimus, kuriuose nurodyta auditą planuoti ir atlikti taip, kad būtų gautas pakankamas užtikrinimas dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų tinkamo ir teisingo pateikimo, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams. Audito

metu surinkome įrodymus, kuriais pagrindėme Užsienio reikalų ministerijos apskaitos sistemos ir vidaus kontrolės, konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių parengimo ir pateikimo, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams vertinimus. Manome, kad surinkti audito įrodymai suteikia pakankamą pagrindą auditoriaus nuomonei pareikšti.

Sąlyginės nuomonės dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pagrindas

Ministerija išsamiai ir teisingai neparodė viešojo sektoriaus subjekto turto, finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto būklės paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną ir veiklos rezultatų – per ataskaitinį laikotarpį turėtų sąnaudų:

- konsoliduotoje Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis valdomo turto likutinė vertė nurodyta 1 150,8 tūkst. Lt didesnė, per vienerius metus gautinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai 213,1 tūkst. Lt didesni, finansavimo sumos 733,8 tūkst. Lt didesnės, grynojo turto likutis 417 tūkst. Lt didesnis, ataskaitoje nurodyti netikslūs 8 776,2 tūkst. Lt žemės ir grynojo turto likučiai dėl žemės tikrosios vertės neįvertinimo, 1 216 tūkst. Lt transporto priemonių ir 13 105 tūkst. Lt įsipareigojimų likučiai dėl išsinuomotų pagal nuomos sutartis automobilių neįvertinimo pagal finansinės nuomos (lizingo) kriterijus, dėl nustatytų ilgalaikio turto grupavimo klaidų ilgalaikio turto likutis tarp skirtingų turto grupių 916,7 tūkst. Lt nurodytas neteisingai;
- konsoliduotoje Veiklos rezultatų ataskaitoje dėl neužregistruoto arba neteisingai registruoto turto neteisingai nurodyta 686,1 tūkst. Lt pajamų ir sąnaudų (žr. ataskaitos 1.2 poskyrį).

Ministerijoje valstybės biudžeto asignavimai planuoti ir panaudoti nesilaikant finansų ministro 2003 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. 1K-184 patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos, o dėl netinkamos patirtų išlaidų apskaitos suvestinėje Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje nurodytos kasinės išlaidos didesnės šiomis sumomis: 1 517,7 tūkst. Lt – kitų paslaugų (2.2.1.1.1.30 straipsnis), 51,6 tūkst. Lt – kvalifikacijos kėlimo (2.2.1.1.1.16 straipsnis), o kasinės išlaidos mažesnės šiomis sumomis: 865,6 tūkst. Lt – dotacijų tarptautinėms organizacijoms (2.5.2 straipsnis), 650 tūkst. Lt – kitų išlaidų kitiems einamiesiems tikslams (2.8.1.1.1.2 straipsnis), 8,1 tūkst. Lt – ilgalaikio materialiojo turto einamojo remonto (2.2.1.1.1.15 straipsnis), 1,2 tūkst. Lt – apmokėjimo už turto vertinimo paslaugas (2.2.1.1.1.18 straipsnis), 41,4 tūkst. Lt – kompiuterinės programinės įrangos, kompiuterinės programinės įrangos licencijų (3.1.2.1.1.2 straipsnis), 3 tūkst. Lt – kito nematerialiojo turto (3.1.2.1.1.5 straipsnis) (žr. ataskaitos 1.1 poskyrį).

Sąlyginė nuomonė dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių

Mūsų nuomone, išskyrus poveikį, kurį turi sąlyginės nuomonės pagrindą sudarantys dalykai, Užsienio reikalų ministerijos 2011 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys parodo tikrą ir teisingą Užsienio reikalų ministerijos ir jai pavaldžios įstaigos 2011 m. gruodžio 31 d. finansinę būklę, 2011 metų veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, o biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas ir pateiktas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą.

Sąlyginės nuomonės dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pagrindas

Ministerija valstybės biudžeto asignavimus panaudojo pažeisdama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 543 patvirtintas Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisykles, nes programų nustatytiems tikslams įgyvendinti skirtus asignavimus panaudojo ne pagal paskirtį:

- nedirbusiam darbuotojui apskaičiavo ir išmokėjo 8 148,4 Lt (įskaitant mokesčius) vidutinį darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką ir apskaičiavo 2 524,37 Lt socialinio draudimo įmokų, įskaitant trijų mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio 11 939,67 Lt (įskaitant mokesčius) išeitinę kompensaciją ir apskaičiuotas 3 698,91 Lt socialinio draudimo įmokas, neturėdama teisinio pagrindo (žr. ataskaitos 2.1.1 skirsnį);
- suteikusi teisę maitinimo paslaugų teikėjui neatlygintinai naudotis valstybės turtu, apmokėjo jo patirtas komunalinių paslaugų išlaidas iš valstybės biudžeto asignavimų (žr. ataskaitos 2.5.1 skirsnį);
- dėl nepakankamo vidinių dokumentų valdymo ministerija, laiku nepervedusi finansinio įnašo Europos plėtros fondui, sumokėjo 6,3 tūkst. Lt delspinigių iš valstybės biudžeto asignavimų (žr. ataskaitos 2.8 poskyrį).

Energetinio saugumo centro direktorius nesilaikė Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“, nes neteisingai nustatė pareigybių kategorijas ir taikė neteisingus tarnybinio atlyginimo koeficientus. Dėl to apskaičiuotas ir išmokėtas 15,1 tūkst. Lt didesnis darbo užmokestis (įskaitant mokesčius) ir apskaičiuota 4,7 tūkst. Lt daugiau socialinio draudimo įmokų, negu priklausė. Įstaigos vadovas neužtikrino įstatymų, kitų teisės aktų laikymosi, kaip numato Biudžetinių įstaigų įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 2 punktą (žr. ataskaitos 2.1.2 skirsnį).

Ministerija skyrė 114,9 tūkst. Lt priemokas už tą pačią įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą ir tuos pačius papildomai atliekamus darbus ilgiau kaip vienerius metus, priemokas už įprastą darbo

krūvį viršijančią veiklą bei papildomai atliekamus darbus už tiesioginių funkcijų atlikimą ir 74,1 tūkst. Lt priemokas, neturėdama įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą ir papildomas užduotis pagrindžiančių duomenų, nesivadovaudama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. spalio 5 d. nutarimo Nr. 1235 „Dėl Lietuvos Respublikos Diplomatinės tarnybos veiklos“ ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo reikalavimais (žr. ataskaitos 2.1.3 skirsnį).

Ministerija nesilaikė Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto, nes viešajai įstaigai Europos informacijos centrai skyrė 1 362,5 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų. Ministerija nekontroliavo ir nepateikė tinkamų ir pakankamų įrodymų, ar 650 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų panaudoti pagal paskirtį ir patirtoms išlaidoms padengti, bei nereikalavo pateikti informacijos, ar prekes ir paslaugas Centras įsigijo, taikydamas viešųjų pirkimų procedūras, todėl neužtikrino finansinės drausmės (žr. ataskaitos 2.2 poskyrį).

Ministerija nesilaikė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 618 patvirtintų Materialinės pagalbos teikimo Lietuvos Respublikos piliečiams, nukentėjusiems užsienio valstybėse, taisyklių, nes laiku nesiėmė visų teisinių priemonių išieškoti teisės aktų nustatyta tvarka išlaidas už 2007–2011 metais suteiktą materialinę pagalbą, dėl to nesusigražinta 81,4 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, panaudotų materialinei pagalbai teikti (žr. ataskaitos 2.3 poskyrį).

Energetinio saugumo centras, 2011 metais įsigydamas prekes ir paslaugas, ne visais atvejais taikė Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas (žr. ataskaitos 2.4 poskyrį):

- įsigijo prekių ir paslaugų už 6,8 tūkst. Lt, neatlikdamas viešųjų pirkimų procedūrų, ir neturėjo dokumentų, pagrindžiančių priimtų sprendimų atitikti Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimams;
- sudarė su laimėjusiu tiekėju pirkimo sutartį, kurios objektas neatitinka pasiūlymo sąlygų, t. y. sutartyje nurodytos papildomos paslaugos, dėl kurių nebuvo teikti pasiūlymai. 2011 metais įsigyta papildomų paslaugų už 4,6 tūkst. Lt;
- tarnybinių kelionių organizavimo paslaugų pirkimo sutartį sudarė nepraėjus sutarties sudarymo atidėjimo terminui;
- dviem atvejais įsigyjant prekių už 1 tūkst. Lt mokėjimo dokumentai išrašyti ir pateikti apmokėjimui anksčiau, negu surašytos tiekėjų apklausos pažymos ir nustatyti laimėtojai;
- sudarė kavos aparato panaudos sutartį, pagal kurią įsipareigojo užsakyti ir naudoti tik šio tiekėjo teikiamus produktus pagal sutartyje nurodytą asortimentą ir kainas. 2011 metais įsigyta prekių už 3,8 tūkst. Lt, todėl prekės įsigytos neatlikus viešųjų pirkimų procedūrų ir neturint dokumentų, pagrindžiančių priimtų sprendimų atitikti Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimams.

Ministerija, pasibaigus sutarčių galiojimo terminui, įsigijo ryšio paslaugų už 6,2 tūkst. Lt (žr. ataskaitos 2.4 poskyrį).

Ministerija nesilaikė Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo reikalavimų, nes suteikė teisę neatlygintinai naudoti 477,2 tūkst. Lt vertės valstybės turtą subjektui, kuriam valstybės turtas negali būti perduotas naudoti neatlygintinai, o Energetinio saugumo centrui suteikė teisę naudotis ministerijos 96,9 tūkst. Lt vertės turtu, neperdavusi šio turto nė vienu iš šiame įstatyme numatytų turto perdavimo būdų. Taigi ministerija neužtikrino įstatyme įtvirtintų efektyvumo ir viešosios teisės principų laikymosi, kurie numato, kad sprendimais, susijusiais su valstybės ir savivaldybių turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, turi būti siekiama maksimalios naudos visuomenei, o sandoriai dėl valstybės turto turi būti sudaromi tik teisės aktų, reglamentuojančių disponavimą valstybės turtu, nustatytais atvejais ir būdais (žr. ataskaitos 2.5 poskyrį).

Ministerija už 6 tūkst. Lt įsigijo mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo paslaugas pagal autorines sutartis, kurios pagal Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 39 straipsnio 3 dalį nelaikomos autorinėmis. Taigi faktiškai sutartys buvo sudaromos dėl mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo paslaugų, o ne siekiant įsigyti teises į autorinį kūrinį (žr. ataskaitos 2.6 poskyrį).

Ministerija neužtikrino, kad 1,4 tūkst. Lt dotacijoms ir 4,9 tūkst. Lt užsienio lietuvių projektinei veiklai skirtų valstybės biudžeto asignavimų būtų panaudoti teisėtai pagal sutartyse numatytą paskirtį. Ministerija dėl neišsamios informacijos pateikimo finansinėse ataskaitose ir išlaidų nedetalizavimo sutartyse negali tiksliai įvertinti ir kontroliuoti, ar valstybės biudžeto asignavimai, skirti užsienio lietuvių organizacijų projektams vykdyti, panaudoti pagal sutartyje numatytą paskirtį, bei užtikrinti ekonomiško ir racionalaus lėšų panaudojimo (žr. ataskaitos 2.7 poskyrį).

Ministerija 2011 metais devyniems pagal darbo sutartis priimtiems naujiems darbuotojams skyrė ir mokėjo 72,1 tūkst. Lt priemokų už papildomų užduočių atlikimą, aukštą kvalifikaciją, remdamasi Lietuvos Respublikos diplomatinių atstovybių raštais. Šie raštai pateikti ministerijai anksčiau, negu sudarytos darbo sutartys su šiais darbuotojais. Taigi, iki darbo sutarties sudarymo numatomi darbai nenustatyti pareigybės aprašyme – faktiškai darbuotojai priimami dirbti ne pagal pareigybės aprašyme nustatytas pareigines funkcijas. Ministerija, skirdama priemokas už papildomų užduočių atlikimą, neįvertino, kad pareigybės aprašymuose numatyti ne visi pagal darbo sutartis atliekami darbai, ir sudarė sąlygas mokėti papildomą darbo užmokestį (žr. ataskaitos 3.2 poskyrį).

Sąlyginė nuomonė dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams

Mūsų nuomone, išskyrus poveikį, kurį turi sąlyginės nuomonės pagrindą sudarantys dalykai, Užsienio reikalų ministerija ir jai pavaldi įstaiga visais reikšmingais atžvilgiais 2011 metais valstybės lėšas ir turtą valdė, naudojo, disponavo jais teisėtai ir naudojo įstatymų nustatytiems tikslams.

Valstybinio audito išvadą pateikiame kartu su valstybinio audito ataskaita ir pridedame audituotų Užsienio reikalų ministerijos konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius.

4-ojo audito departamento direktorius

Rimvidas Aleliūnas

4-ojo audito departamento vyresnioji valstybinė auditorė

Akvilė Dovydaitytė